

BANKEN

1.DOELSTELLING VAN DE FICHE	2
2.ALGEMENE CONTEXT	2
3.VRAAG & ANTWOORD	2

1. DOELSTELLING VAN DE FICHE

Verzoekers om internationale bescherming (VIB) krijgen niet altijd vlot toegang tot bankdiensten. Deze infofiche geeft de opvangcentra richtlijnen om hen hierbij zo goed mogelijk te ondersteunen.

2. ALGEMENE CONTEXT

Bankkeuze voor een verzoeker om internationale bescherming:

De bewoners van de opvangstructuren kunnen zelf beslissen om al dan niet een bankrekening te openen. Zij kunnen zelf een bankkantoor kiezen en zijn dus niet verplicht om beroep te doen op dezelfde bank als die waar de opvangstructuur gebruik van maakt voor bepaalde diensten (bv. easy-card Belfius voor zakgeldbetalingen).

3. VRAAG & ANTWOORD

01

WANNEER INFORMEER IK DE BEWONER OVER DE BANKDIENST?

De maatschappelijk werker informeert de bewoner op diens vraag. Daarnaast wordt de bewoner op de volgende momenten geïnformeerd over de mogelijkheid om een bankrekening te openen:

- toekenning van een bankkaart verbonden aan de diensten van het centrum
- sleutelmomenten in verband met de toegang tot de arbeidsmarkt
- informatie over betaald werk (bv. bijdrageregeling)

De informatie over de basisbankdienst is terug te vinden op Fedasil info: <https://www.fedasilinfo.be/nl/een-bankrekening-openen>

02

WAT IS EEN BASISBANKDIENST?

Om ervoor te zorgen dat iedereen minstens één zichtrekening kan hebben, bepaalt de Europese regelgeving dat elke consument die legaal in een lidstaat verblijft recht heeft op de basisbankdienst.

De rekening met de basisbankdienst is een beperkte betaalrekening die wordt aangeboden tegen een wettelijk bepaald vast tarief, de basisbankdienst is dus niet noodzakelijk gratis. De bank mag hiervoor vanaf 1 januari 2024 maximaal €19,24 euro per jaar aanrekenen, een bedrag dat jaarlijks wordt geïndexeerd.

De basisbankdienst moet worden aangeboden aan iedere persoon die een aanvraag indient en aan volgende criteria voldoet:

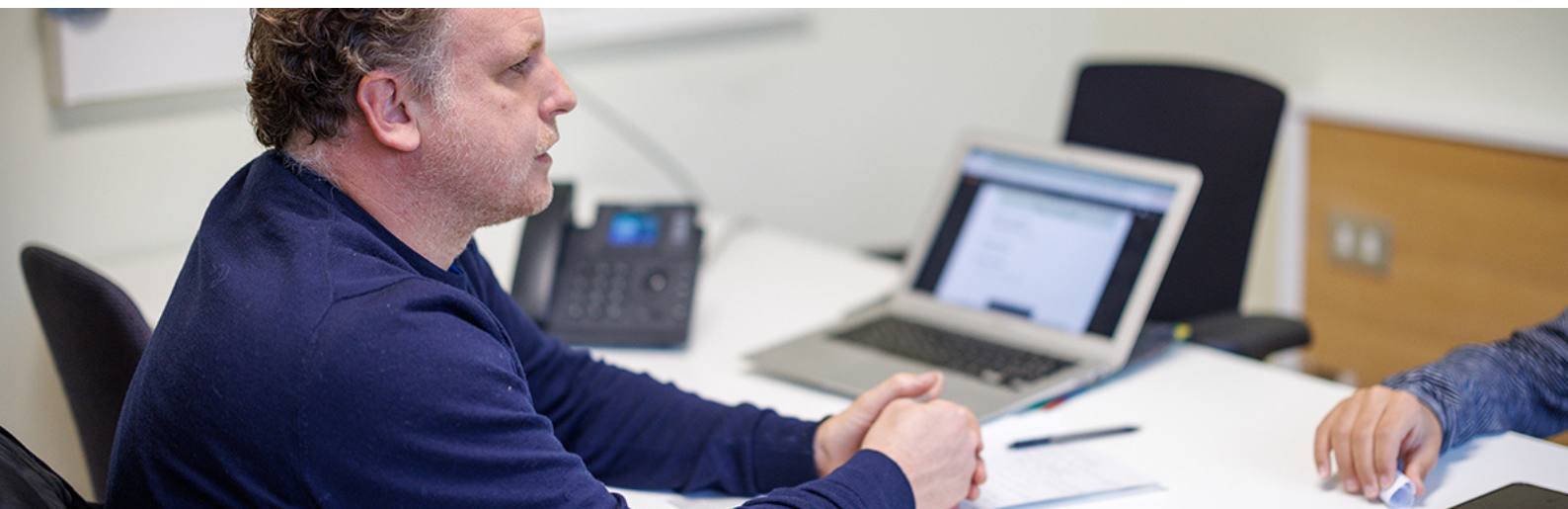
- de betrokkene voldoet aan de omschrijving “consument die legaal in een lidstaat verblijft[1]”
- de betrokkene heeft geen zichtrekening of basisbankdienst bij een andere bank,
- de betrokkene heeft niet meer dan €6.000 schulden of heeft geen geld op een rekening bij een andere bank,
- de zichtrekening wordt enkel gebruikt voor privédoeleinden.

[1] Consument die legaal in een lidstaat verblijft: iedere natuurlijke persoon die op grond van Europese of nationale wetgeving het recht heeft in een lidstaat te verblijven, met inbegrip van consumenten zonder vast adres, consumenten die geen verblijfsvergunning hebben maar die om wettelijke of feitelijke redenen niet kunnen worden uitgewezen en personen die asiel zoeken uit hoofde van het Verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen van 28 juli 1951, het protocol daarbij van 31 januari 1967 en andere internationale verdragen ter zake (Art. 1.9. 33/9° Wetboek van economisch recht).

Voor een vlotte behandeling van een aanvraag maakt de VIB gebruik van één van de volgende documenten om de identiteit te bewijzen:

- het Attest van Immatriculatie dat werd afgeleverd door de gemeente en geldt als voorlopige verblijfsvergunning (bijlage 4, de zogenaamde ‘oranje kaart’)
- de registratie van een verzoek om internationale bescherming bij dienst Vreemdelingenzaken (bijlage 26 of 26 quinquies in geval van meervoudige aanvraag).
- een bewijs van verzoek om internationale bescherming bij grenscontrole (bijlage 25 of 25 quinquies in geval van meervoudig verzoek)
- een voorlopig verblijfsattest (bijlage 15 in afwachting van een verblijfsdocument)
- een bijzonder verblijfsdocument (bijlage 35 in geval van beroep bij Raad voor Vreemdelingenbetwistingen)

Voor meer info of indien geen van bovenstaande opties van toepassing is, zie de FAQ in bijlage.

Voor de basisbankdienst kan de bank aan de hand van een formulier controleren of de betrokkene recht heeft op deze dienst. De bank kan bijvoorbeeld vragen of de betrokkene al een betaal- of spaarrekening heeft bij een andere bank.

De voorwaarden die van toepassing zijn op basisbankdiensten zijn op geen enkele manier discriminerend, dus niemand kan gediscrimineerd worden op grond van nationaliteit, woonplaats, leeftijd, enz.

De bank kan niet vragen om:

- te bewijzen dat de betrokkene in nood is
- iemand te laten instaan voor de betrokkene
- verplicht andere producten (zoals verzekeringen, een spaarrekening, leningen of gsm-abonnement) af te sluiten

De basisbankdienst laat toe om een zichtrekening te openen en een debet-kaart te ontvangen. Hiermee kunnen de volgende transacties uitgevoerd worden:

- stortingen
- geldopnames
- overschrijvingen
- doorlopende opdrachten
- domicilieringen

Deze transacties kunnen uitgevoerd worden zolang er voldoende geld op de rekening staat. Er kan dus geen negatief saldo zijn. Als deze transacties elektronisch worden uitgevoerd is het aantal onbeperkt. Als ze manueel worden uitgevoerd (bijvoorbeeld een geldopname aan een loket), heeft de klant recht op 36 gratis manuele transacties per jaar.

Het maximumtarief dekt daarnaast ook :

- kosten voor het openen, beheren en sluiten van de rekening
- kosten voor rekeningafschriften, deze kunnen onbeperkt verkregen worden
- een zichtrekening in euro

A. PROBLEMEN

De toegang tot bankdiensten voor de bewoners van het opvangnetwerk is al sinds enkele jaren problematisch. Enkele voorbeelden van problemen die gemeld werden:

- Bewoners moeten lang wachten op een afspraak bij de bank.
- Afspraken dienen soms online gemaakt te worden, maar daarvoor is een elektronische identiteitskaart nodig.
- Het openen van een bankrekening wordt soms geweigerd o.b.v. de identiteitsdocumenten van bewoners
- Rekeningen worden na een negatieve beslissing geblokkeerd, waardoor het geld dat nog op de rekening stond, niet meer toegankelijk is.
- Aan bewoners wordt gevraagd om een beëdigd tolk te voorzien voor een afspraak bij de bank en/of om alle documenten eerst te laten vertalen door een beëdigd tolk.
- Banken accepteren geen rijksregisternummers die beginnen met 0000, omdat er dan geen overeenkomst is met de geboortedatum.
- Aan bewoners wordt gevraagd om een bewijs van tewerkstelling voor te leggen.
- ...

Deze problemen werden gesignaleerd bij de hoofdzetels van de banken. Zij verwijzen vaak door naar de lokale filialen, die op hun beurt minder op de hoogte zijn van de regels. Er werd ook contact opgenomen met Febelfin, maar omdat klanten weggestuurd worden zonder schriftelijke weigering kunnen zij de problemen niet traceren.

B. TE ONDERNEMEN ACTIES

Bij bovenvermelde of andere problemen die te maken hebben met de toegang tot de basisbankdienst kan de opvangstructuur de volgende acties ondernemen:

- Moedig de bewoner aan om de **aanvraag schriftelijk te doen via de template** in bijlage. De bank is wettelijk verplicht om de eventuele weigering ook schriftelijk te motiveren, waardoor we de problematiek beter in kaart kunnen brengen. Vanuit een monitoringsoogpunt wordt vragen we om de schriftelijke weigeringen door te sturen naar work@fedasil.be. Zo kan de financiële inclusie van VIB opgevolgd worden en kunnen bepaalde redenen voor weigering op een hoger niveau aangekaart worden. Let wel: er zal geen individuele opvolging per dossier gebeuren, voor individuele ondersteuning kunnen de stappen hieronder gevolgd worden.
- Met het oog op een efficiënte samenwerking raden we je aan om als opvangstructuur **afspraken te maken met de filialen in de buurt**. Dat kan naar aanleiding van een aantal klachten, maar ook proactief. Werken met een vast tijdslot, op voorhand afspraken inplannen of bewoners vooraf een korte infosessie over bankdiensten geven in de opvangstructuur.
- Als je merkt dat een bank maar beperkingen blijft opwerpen, kan je een **klacht** indienen. Dat gebeurt in eerste instantie best **bij de bank zelf**. Elke bank heeft een klachtendienst.
- Als er binnen een redelijke termijn geen oplossing wordt gevonden, is een klacht bij de ombudsdienst Ombudfin ten sterkste aanbevolen. Kies op de webpagina voor de rol “advocaat/rechtsbijstandsverzekeraar voor rekening particulier”.
- Als er sprake is van **discriminatie** bij de toegang tot bankdiensten op grond van een beschermd criterium is ook een melding bij Unia aangewezen. Opgelet: om discriminatie te bewijzen, moeten er zoveel mogelijk concrete bewijzen verzameld worden.

HANDIGE BIJLAGES

➤ [FAQ Febelfin](#)

➤ [Template aanvraagformulier bankdienst Myria](#)

